

Norsjö 2026-01-20

Motion

Åtgärder för att faktiskt korta nattfastan på särskilt boende

Norsjö kommun har mål om att nattfastan på särskilt boende inte ska överstiga 11 timmar. Nattfastan kartläggs och följs upp i patientsäkerhetsberättelsen, och kommunen har tillgång till både samordnare, kvalitetssamordnare och dietistkompetens.

Trots detta visar den senaste uppföljningen att nattfastan under 2025 uppgick till i genomsnitt 12,64 timmar. Det innebär att vi systematiskt ligger över det fastställda målet, och att situationen dessutom försämrats snarare än förbättrats. Problemet är alltså inte brist på mål eller mätning, utan brist på genomförande, styrning och konsekvenser när målen inte nås.

Att nattfastan fortsätter vara för lång är mycket allvarligt. Både forskning och nationella riktlinjer från Socialstyrelsen och Livsmedelsverket är tydliga kring konsekvenserna. För lång nattfasta ökar risken för undernäring och viktnedgång då äldre har begränsad aptit och ofta inte orkar kompensera långa fasteperioder med större måltider dagtid. Muskelstyrkan och den fysiska funktionen försämras och lång nattfasta är kopplad till sämre balans, ökad fallrisk och svårigheter att klara vardagliga aktiviteter. Risken för trycksår, infektioner och längre vårdtider ökar också då undernäring försämrar kroppens läkningsförmåga. Dessutom bidrar för lång nattfasta till hunger, trötthet och svaghet vilket påverkar den äldres välbefinnande och självständighet.

Enligt en studie från Uppsala universitet att de patienter som hade en nattfasta längre än elva timmar löpte 67% större risk att drabbas av undernäring. Undernäring hos äldre leder bland annat till ökad fallrisk, nedsatt immunförsvar, sämre sårhäkning, förlängd återhämtning efter sjukdom eller operation, mag- och tarmproblem, nedsatt hjärt- och lungfunktion, nedstämdhet och depression, och nedsatt kognitiv funktion. Risken att dö inom en femårsperiod är nästan fyra gånger högre för undernärda jämfört med personer som är välnärda.

När ett mål är känt och följs upp, men ändå inte nås över tid krävs mer än ytterligare kartläggningar. Det krävs tydligare ansvarsfördelning, konkret verksamhetsstyrning och uppföljning som leder till faktiska åtgärder.

Mot denna bakgrund föreslår Moderaterna att kommunfullmäktige beslutar:

- Att uppdra åt utbildnings- och omsorgsutskottet att tillsammans med verksamheten ta fram en konkret åtgärdsplan för hur nattfastan faktiskt ska minska till högst 11 timmar.
- Att tydliggöra chefs- och verksamhetsansvaret för att målet om max 11 timmars nattfasta uppnås i praktiken.
- Att uppföljning sker kvartalsvis till utbildnings- och omsorgsutskottet.

Charlotta Jansson Enquist

Ann-Sofi Furmark